د ملا امیر دیوان

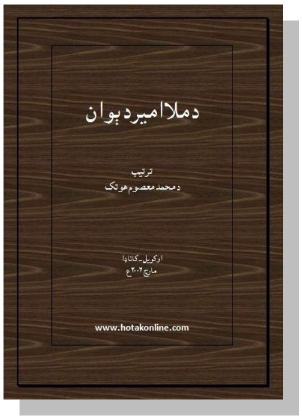

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com
Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان یې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته یې راته ثرګنده سوه چي دانسخه دارواښادحاجي دوست محمدبرېښ له کتب خانې راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورِي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې ستہ . دپای پاڼي یې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوڅوپاڼي یې کنډودي . مادانسخه تر موندلوڅومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېښ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ . پلارېې قیام الدین خان اونیکه یې محمد یوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېښ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي یې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه یې درلوده چي د پښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادریې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي دارواښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۲۴ ش کال دارواښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمد برېښ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی باید له ارواښادپوهاند ډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي) .

[2] زه (هوتک) دنومورِي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمد برېښ په قلم داخونددرویزه دمخزن الاسلام ځیني برخي ستہ چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اودارواښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته یې یادابنت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مــــوږد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکوررشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : " امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي " .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهارښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومیږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوښایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښې بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ــ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې څوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین نبـــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـا یه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په **۱۳۲۵** هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

---

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې څپې ولوستل سي.

[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دې تولو خبروڅخه ثرګندېږي ، چې دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کې دی سپین ږیری دئ څکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهې باندې شاهدي ورکوي. دتصوف خوایې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چې ملاامیرپه سلوک کې دنقشبندیه طریقې پیرو دئ. دسلوک اوسیر پړاوونه داسې بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشتر و

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــوه یې په چشمه د شـــریعت
اســــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحــــــال د حقیقت
معرفت مې شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت
په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ. ٌ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيزو ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (دٌ قٌ تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابيالە ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع) . سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

8 دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرٌ کچکولٌ په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزوری، قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګی یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه ورتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدی" خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوی پله سپکوي.

دملاامیرپه دیوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفی په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّٰه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پــــــــه الحمدو پـه ثنا
په دهـــــــــــان کښې دي چلېږي ژبه ستا
هــــــربنده لــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــــرآن کښې بیان کړې پاک مولا
صددرودوصد ســـــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پـــــــــــرواړه ګذشته وو انبیا
که ظاهـــــــــرباطن الف شوې مردانه یې
په لباس د (ج) پــــــه پټ شې ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي و کـــــــــړو خپل نفس ته
پردغـــــه تقصیرهمېش کــــــــــوه ژړا
ښه محکمه پیالــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــویه بلا
شفقت دفقیرو عـــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لـــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګــــډ کــــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لـــــــره زنګــــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لــــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق یې یک بیني یک جهتي کــــــــړه
دتـــــوحید پرلارتــــــلای نه شي دوبین بیا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهــــــــان د زمـــــاني ترحساب تېر دي
(ملا اميره) کناره شـــــه له هــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جــــامونه د کـــــــوثر بيا
پـــــه کارنه لــــــــرم دنياو سيم و زر بيا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پر خپل هست باندي د هست وکــــــړه نظر بيا
په نظر د کامــــــــــــــلانو مي منظور کړې
معتکف دي د دربار يــــــــــــم هم د در بيا
ممکنات چي رب پيدا کـــــــړه په قدرت خپل
دا هــــــــــــــمه دي نښاني د پيغمبر بيا
هيڅ د حسن سيال (يې) نشته پـــــه دنيا کښې
سيالي نه که ستا لــــــــــه رنګه شمس قمر بيا
چي پيدا يې ستا لــــــــــــه رويه کل اشيا کړه
پاک الله پرتا عــــــاشق ، تې[11] کړې اظهر بيا
و ديدن ته دي محتاج شــــــــــاه و ګدای دي
که روزي مي ستا ديدن شي پــــــــه محشر بيا
زه چي مست و رندانــــــــــــــه د زماني يم
ږ پرمستان رندانــــــــــــه دي ستا د در بيا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عــــالم کښې
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفــــــــع و ضرر بيا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــــه عشق کښې
قناعت پياله که راکــــــــــــــړې پقدر بيا
د هجران په اور مي مـــــــــــــه سېځه صنمه
(ملا امير) که مــــــــــــفرح کړې په نظر بيا

---

[11] تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــــوان دي دخوبان زما
منتــــــظرورتـــه ولاړدي بې اختیاره
که معــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانــــــووته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلــــــوب
په کـــال سلب شـــــوم مســــــلوب
هســـــــي رنځ راباـــــدي راغـــــی
په مثـــــال لــــــکه ایـــــــوب
دعشــــــق دارنــګ ســـــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــق یعقـــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفـــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشق ته وي مرغوب
عاشقان چي همېش ژاړي
بېماران دي په مقلوب
له دې رنځه به روغ نه شي
بې دې داره د محبوب
د عشق هسې غالب کار ده
خوار عاشق کاندي مغلوب
پخته کار عاشق هغه ده
چي خپل عشق کاندي محجوب
که مخلوق تې عشق ظاهر شي
نبه يې نه بولي کتُب
ربه عشق مي پوشيده کړې
هم پر شرق هم پر غروب
له نقصانه عشق نګاه کړه
نفس حاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
ملا امير غريب بيان کوي له عشقه
په مثال لکه مرغه اخلي حبوب[16]

***

له کامله پياله نوش که په شتاب
پرهېزي شه له ګنا که اجتناب
خپل باطن کړه پاکيزه له هره خُبثه
ځان لايق کړه چي منظور شې دا حباب
بعضې خلک په ظاهر ډېر آراسته وي
په باطن کي خباثت وي بې حساب

[15] دا نيم بيتی څلور ځپې زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلک په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصــــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســــــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــعت شـــــوه د وهـــاب
راشــــه ټینګ پر شريـــعت شه که دانا یې
په شريـــعت به مفتوح شــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــعت خـــدای په لاس درکړ
ونـــه نور ته یې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغــــه څــوک چي ردوي حـــکم د شــرع
خـــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغـــولا کـــړه
د صديـــق د سيني بــــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وڅني هېر غـــرق په دريـــاب
پیروي د کامـــل وکړه که صـــادق يـــې
زموږ په لاس ده د قـــرآن محکــــم تنــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا امیـــر بیـــان کـــوي لـــه هـره بـــاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړي په قیامت
په اخلاص وپـــــــه تصدیق وکـــړه طاعت

[17] شریعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ییز بايد ولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شې
که دې ترک کړ ددنیا زېب وزېنت
بې بقاده دادنیاهیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیاپسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
ښه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
ښه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود دتینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دښه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

20 دانیم بیتی ځلورځپي کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نورموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره داحــــــــــــال دحقیقت
تـــــــــرعرش پــــــورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لــري استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي دقــــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلـــــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیرې[22] پیداکېږي تــــــوانګري وقناعت
کـــــه راه رویې ســــــم پرلاردشریعـــت شه
رهروي بــې شریعته دئ سالک له[23] قبــــاحت
ملحــــــدان په زمانه کـــي هســـــي ډېردي
هیڅ خبــرپه شرع نه وي نه په تــــرک دجماعت
موحدان مــــي مستقیم همېش پــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــم له عذابه دقیامت
په لبــــاس د حلـــــم پټ شه ســـرتر پایـــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــــأ دئ کـــه خبریې
قـهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانایې
[22] له تاثیرې = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لكه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تكيه مه كړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې دركړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر كرسي پر ښبتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پـــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غــــم يې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګــــوی مګوی يې سره وكــــــړ
ګــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــــوی خبري پټي له هــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع كــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــو نه فلک اتلس كالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
كه چا تــرک كــــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فــــــرض[27] چي ادا پـــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېكان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی تول پــــر ځای كړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د كندهاركړدود)
[26] لړي = لړه يې ، ته يې
[27] فرض كلمه دلته دوې ځپې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــوارو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړې
رحم وکــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تـه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــومنان مي مقبولین پـــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مـــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــوی انعام ده
پکښي ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زمـوږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (د میم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتــــــه قـــــــهریږي غمازان کج
جنګ جــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــر عرش عظیم لوی ده
اته برجــــــــه پر ولاړ د ښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــه کار نــه ده د ښمن دار له[29]
د جـــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبه یې وړه لـــــه دوزخــــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پــــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مـومن چي توبه ګـــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــئ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عـــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تــــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکـــــــون کـــــړ
اوس له ډېري تلــــــــــوسې شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غــــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړې
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــول باغ زه یې باغبان یــــم
(ملا امیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

[30] مامضی : تېرسوی وخت
[31] وکئ - وکړئ
[32] داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
[33] نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
[34] اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شـــــــوهفته يي لكــه دبلخ[35]
ستاوصال زمـــــــادوا د هـــــــــر مرض ده
پـــــــه كارنه لــــــــرم دوا دهندا وجلـــخ[36]
دوصال كوڅه دي كــــوڅه دي خلاصه جانانه
رقيبان پــــــــه مــــــــخه راغلل لكه ملخ
اوس حيران يـــــــم چي پــــــركمه به تېربږم
لاربه خلاصه پـــــه غره شي كه پـــه سلــخ[37]
هسي ګـــــــــرم ده بازاردعــــــــاشقانو
ســـــــــوړبه نه شي دسياه بند په يخ كلـــخ[38]
وعــــــــاشق ته يې ژړا پـــــــه برخه وركړه
تل بـــــــه ژاړي چي پـــه زړه يې خنجرخرخ
هـــرګياه مي پـــــه باران خوشحالي كاندي
(ملاامير)ده ډېرخـــــــوشحال په برف پــــرخ[39]

***

مـــــــوروپلاروتــــــه هيڅ مه ووايه پوچ
مـــــــرتبه بــــه دي كــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان كــــــړى په قرآن كښي
دوالديــــــــــنودئ حق ډېروباســــــه غچ
بيامي حق دا ســـــــتاذانــــــوده بې شماره
ښــــــه محكم يې ټينګـــوه لكه سپين ګچ
بياحقونه پـــــــــرهـــــــرچادعلـــــماوو

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټكي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل كې (جلخ)ته كښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل كې (كلخ) ته كښلي دي: سردى سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته كښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خوپه پښتوپرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليكلى دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي میراث يې وړی دئ په پچ
یو مومن پربل مومن لري حقونه
نبه محبت سره کوئ شیطان که تچ[40]
له کفارو به همېش منازعه کړو
له کفارو سره دئ زمورډ دین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس يې کړه مچ
ترکوه خپله رضا دبل دپاره
دمومن وزړه ته ګوره نه يې لچ
(ملاامیر) فقیر که هر څو نصیحت کړي
دانایان خدای پوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مرګی درلره راغی ژوندون هیڅ
که وصال درلره راغی بېلتون هیڅ
دانایان په قیل وقال ډېر خوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي په مثال ریګ بیابان شي
په ریا به شي برهم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفا کړه په دریاب کښې
بې دریابه سنګ کلوخ هم سفالون[41] هیڅ
درقیمت دئ پیدا کړی په خپل صبر
بې قېمته پیسې ډېري دمیسون[42] هیڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتو پښتو تشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولو په معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] میسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځیني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلى دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــواخون هيڅ
که عـــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســـوله نـــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مـــراديې ته يې
بې له تادي تـــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

دمخلوق پـــــه صفت مه شــــه ارجمند
گمنامي کــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطـــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافـــــونبه ادب کړه
خبردارشـــــه چي اوازنه کـــــړي بلند
حـــــــرکات وسکنات که کلــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخــــــرت کـــــړه که دانايې
پـــــه کارنه ده ددنـــــــياډ بربست وبند
پردنيابـــــه پاته نه شي هيڅ وگـــــړی
که دمت حکم پـــــــروشي دخــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکـــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــړه دطاعت په لــــوی کمند

[43] اصل: ملاامیرمحمد . مادوزن دوارنی له خاطره ونه کيښى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبد شي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهر چاده
(ملااميره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بندمه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبر ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراسمانه دعشق دود
بې وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږ په مخه
اوس بایده دي استغفارویل د درود

44 په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

45 اصل : په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله تړول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وبارد بنـــــــو نیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبــود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خـــــــوا ربنده ده درمانده په دوه جــــهانه
(ملاامیر) بیان کــــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبرياري کــــــــړه تېنګه تــــــــرپولاد
ځان يې يار کــــــــړه په زاري و پــــــه فریاد
تر کـــــــوه خپله رضاد يار لـــــــــــه پاره
پــــــــه یوه نظربـــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کــــه تاریک وي کــــه صفاوي کــه کســاد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانو مجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــړي له هــــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شيرينه وي په باغ کښي
پرمالک يې قــــــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که څـــــــوک وکاندي نـــــظرو حقيقت ته
بې له خدايه نـــــــــورمقصود هــــــمه برباد
غيروباســـــــــه له ميانه پـــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانو یوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټو کي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي(غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــــه یې معمور شې پــــه خپل مراد
ددنیا پـــــــه جاه دي هیڅوک غلــــط نه شي
ګاهي ســــپوروي پــــــــرسمند ګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هــــواد سلیمان تــئ[50]
خوآخــــــــرزیرزمین شــــــــو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهــــــــــــم چي خدای بادشاه کړ
بیا يې ترکه کـــــــړه دنیا پـــه دین شو ښاد
هــــــــرمومن دئ مبتلا پــــه دوه مقصوده
یـــــوناقص ده بل کامل که لــــــــــري یاد
داناقـــــــص مي دئ دنیا ، کامـل ایمان دئ
تـــــــه کامله تینګوه ناقــص نامــــــراد[51]
کامـــــــلان چي جستجوی دآخـــــرت کړي
نیک عـــــمل یې دئ تـــــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــــان ته نصیحت کـــــړه بیاوبل ته
(ملاامیرمحمــده) ژاړه پــــــــه فـــــــریاد[52]

***

کلــــــــمه مي ده ویلې مـــــــاپـــــرتامحمد
چي لـــه رویه دي پیداشــــــــوه دادنیامحمد
(وه) راغـــــــــــلي ډېردینونه تـــــرتاوړاندي
ستاددین محکمي تېره تـــــــرهـــــرچامحمد
نه زمین ونه اســــــــــمان نه عــــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خدای درکـــــــړې بلندي پـــــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي لیکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــــړه لـــــویې ستا محمد
تـــــــــــه سبب یې د هـــــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هـــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګــــــــــــــرېوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مې شــــــــریعت مصطفا محمد
د وحدت په زمــــــــانه کې تــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دې نور کړه تجلا محمـــد[53]
چې پیدا کړ پاک سبحان نــــــورد حبیب خپل
د معشوق یې انعام در کـــــړئ پاک مولا محمد
ته د غیبو خـــــزانه وې پـــــه وحدت کښې
له وحـــــــدته رابیرون شــــوې پر دنیا محمد
مــــــابنده لــــــــره لازم چې تل شاکـــریم
چې مشغول یــــــــم په ثنا وصفت ستا محمد
امیدوار د شـــــــــفاعت د پاک رســــول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســـــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کــــــړئ د جــــمله وو انبیا محمد
یـــــــولک خیرویشت زره دي لښکــــرو مقرر
ته د ټولو هـــــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســـوخـــــه کل ادیان کړه
ستا رب مرحـــوم کــــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی د زمین ولـــــــه غــــفلته یا سروره
ستا د دین روښنایي شـــــوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دا نیم بیتی د غزل ترنورو بیتو څلور څپې زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغـــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــوددهستیۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســـــرچشمه یې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــوربې داعـــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پـــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي توررزاغـــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غــــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــمخلوق یې
هـــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هـــم دواړوعلماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحیدکښې مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هـم ګدامحمد
محمدا ســـــم محضه زمـــــورډنبي ده
پـــه نګین کښې نـــــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقـــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

---

[56] مخوني = مخونه یې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورڅپې زیات دئ

[58] دلته باید(امیرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زمونږ د باد شاه دې برقــــــــرا روي
پـــــــه سراج الملت والدین ده مســـــما محمد
د بردي عـــــــمردا میر حبیب الله خـــــــــان وي
ترســــــــایه لاندي یې ناست امتیان ستا محمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــــــري تـــــرډ یـــره[59]
اخلاص کښ ده د پیشوا هـــــــم د باد شاه محمد
تل مشغول د کند هـــــــــــــــــار په ابادي ده
اوس مشغول په نهر ســـــــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــــــور که وخت نزدې ده
(ملا امیر) فقیردوعاګــــــوی ده هرسبا محمد

***

که له یاره پــــــــــــــــریار راشي د وصال کاغذ
پرچشــــــــــــــمانو قبلوي د ځان پایمال کاغذ
که عــــــــــــاشق لــــــــره یې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــــومېږي د برد خیال کاغذ
د منصورچي عشق صادق وحــــــــــال یې ګوره
پاس پـــــــــــرسردار خندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګــــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــــــــه ســـتادفــال کاغذ
نادیده پــــــــــــرتامین شـــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خــپل دوست لــــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرو مــــــــــال برهــــــــم شي ستا په مینه
(ملا امیر) مي نه غــــــــــواړي د سرو مال کاغذ

---

[59] له نائب څخه یې مراد د کندهار دهغه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیداد حبیب نـــــورکړ
بیاپیدادده له نورشــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پــــــــه تاریکه کښي
ستاپــــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخــــــرآخـــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بــــــــه منتظردشـــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــه کاندي پراکبرسرور
ســـــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پــــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــوریم دواغـــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــمونه زمــــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مـــــــه شه مرور
پیداشــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کـــــــړی مـــــــابنده پــــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمې[62] مـــه کـــړې
ډېرلـــــــذت لــــــري ترقندوتـــــــــرشکر
دعشق اورچي پــــــــه صورت[63] ونـــه لګېږي
که تــــــه تــــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

62 غمې = غم يې
63 (صورت) بايديوه څپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرویانو که ورګډ شوې
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصودبـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځـــــان یکتای کــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عــــامل دخپل بیان کــړې
چي تېریږي تـــرتــــــــوحید ســـــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کـــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کــــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پټنې په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تې[69] نــه وینم لار
رنځوریم زمـــامقصودهته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.

65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد

66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق

67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج

68 بې = به یې

69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هواســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکــــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمــــرید شیخ کبیر
مــــراتوبه برتقصیرعفوخـــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عـــــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــــړې یاره زما دوا دپرهار
موســـــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکــــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفارودنار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر)غـــــلام د دلبرستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــــومه مران زکـــــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلـــــــــوم د ځان پیغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــــم که ســــرتور
نام وننګ را ځخه ورک شــــــــو ستا په مینه
اوس د عشق پــــــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کـــــــــور که خـــــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــــــراب د عقبا کور
د نیکۍ پــــــه زراعت که ځان کـــــړي سترې
پاک الله به شي خو شـــــــحاله هم غمـــخور[70]
خـــــــوی د ترکو دئ چپاو د عـــــــاشقانو
عاشقان واړه مــــــغموم په غــــــم نسکور
رقیبا ن را تـــــــــه ولاړ تــــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکــــــــــــړی د عشق اور
که یو زخم د خـــــــــطارا باندي جــــوړ شي
په یوه ګذار هـــــــــــزارکـــــړم شل او کور
که محــــــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کار نه لـــــــــــرم جنت حــــورغلمان نور
هغه څــــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــــان کـــــــړي پټ د زماني د شــــروشور
یو ګــــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غــــــــواړه
(ملا امیره) یک بین شــــــــه نه یې شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته یې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځــــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشــــــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــــات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســــور درون بیرون ده
نه پــــــــــوهېږم چي لاله شـــــــوم که انار
ستاددرخــــــــاوري به کړم په سترګوپوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بې تکلیفه مي ناري دي پــــــه هــــرړګ کښي
دهــــــوهـــــــواوازنغمه کـــړي واړپه وار
دتـــــــوبي ونه که هـــــــرخــومېوه داره
زمـــــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــاشقانوځــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځــــــان سپاره پــــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــړه له دنیاخخه لکه مـــــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بې اخــــلاصه وشیطان ســــــــریبي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښـــــــــه ده تېرېده کــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــــمه رقیب کـــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یــــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کــړه تردښمن مي کــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحـــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هـــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپـــــه ګناه خړ

***

راشـــــــه زمادزړه همدمه وکــــــړه ناز
لــــــه رقیبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــرراخخه فاش شــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســـــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمــــــــاهمت شــــــولکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تـــــــردهـــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څــــــــه بې همت څــــه بې طاقت ده
چي ستادرله بـــــه درشي عــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــړي زمادمساز
جاهــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــویامړه دي پــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــمنامي وخاکساري کــړه
خپل ځــــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاودیدته زمـــــاډېرکېږي هـــــــوس
محروم مه کــــــړه ماغـــــــريب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فــــــرياد کـــــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمـــــــــــاله سره
که رقیب راته غــــــونډۍ کــــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــــــاکن دعشق په اوريم
نه په مرم نه دوتـــــولـــــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمـــــــــرغه چي وي ایله په هــــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــــوي بــــــند دقفس
که وصال غــــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم درته حاضرفـــــــــــريادرس
ستادسترګـــــــوکتوو ایستم له حـــــاله
پردغـــــــــــه حال پېژنــــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله څـــــــه خنداهـــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــــړم يـــــــم په هـــراس
زمـــــــاپه زړه کښي اچــــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــړي مســـــوس[72] په ډېروسواس

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مرګیه په خپل لاس
چې دښمن دچا په کورشي حال بې[73] څه وي
زما پر کورهمېش ولاړ د دښمن آس
راداخل زما په خونه نفس شیطان شوه
بندګي مي په عذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخلاص عبادت وکړه
ځان ساته قوي دښمن لري خناس
ښه صفا کړه روح و زړه په ذکروفکر
خپل دلبر لره ورځه صاف ترالماس
هرعامل به جزا مومي دعمل خپل
(ملا امیره) نیک پربدو کړه تل پاس

❋❋❋

خدای در کړی ډېر دولت سنګ پاروس
ستا په زړه کښې مکان لکه پانوس
ددولت دي هوادار ډېر دښمنان دي
پسې ګرزي کیقباد هم دقیانوس[74]
ښه دولت لره زنانوته نګاه کړه
پرپیره شه که سردي وي که تموس[75]
ترسهاره بیداري کړه غفلت مه کړه
که غافل شوې پرتا ږغ کوي خروس
که دي دا دولت نګاه کړ ته بادشاه یې

73 بې = به یې
74 کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له ېرې له ښاره وتلي و اوپه غار کي پټ سوي وو (غیاث)
75 تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينــــــمه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لــــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنوعروس
تکلیفات دشــــــــــرعي پند پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کیږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کــــــړه دزړه تراش
دتوحید پـــــه نورغایب کــــــړه بدخفاش
که صادق یې امـــــرونهی کـــــړه محکمه
په قــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خــــــوباطله مــــــدعاددښمن نه کــــړي
مـــــــــدعاددښمن دئ پــــــه شرعه پاش
ته آئینه دشــــــــــرع نسه[76] وخپــــل مــــــخ ته
ســــــتاعیبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــــربنده چي پــــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــــه شرمنده وي مــخ یې خراش
هـــــــربادشاه چي پرسپاه دولت بسیارکـــړي
هـــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تــــــرهـــــــــرچایې
هسي کـــــــم یې ددنیاتـــــــــرادنی مـــاش

***

په حصول دمقصودتل ګـــــــــــرزي درویش
پرې بــــــه نه زدي خپل مقصودپه زړه دلریش
ترک وهــــــــــلي ده دنیادخـــــدای دوستانو
تردنیاتېرشــــــــــومحبت دخدای ورپېش

---

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــــهان کله هېرېږي
که مــــجذوب شــوې له تاپاته ګاو و مېش
طــــــريقه و عشق ته جـــــذب الـــــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــوې دغه لوی فضل درب ده
د اســـــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
د خدای اســــم ده ساکر تابــــه مسکور کړي
يک بيني و يک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفر به له مخلـــــــــوق ظاهــــرباطن شې
کع دې ياروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجـــــذب عشق ده مـــــــو منانو
(مـــــلاامير) يې بيان وكـــئ[78] خيرانــــد ېش

***

په خپل ژوند چي خپل يار نه کړې فــــراموش
خپل يار بـــــــــوله تا به کاندي زرين پوش
و عـــــــاشق ته د معشوق صفت شکــــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق د طاعت بار پـــر معشوق سپک شي
پـــــروانه که د دنيا پـــــــه خريد فـــــروش
عشق هـــــــــغه دئ چي پر شرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چــــاميندلی عشق پـــــــه کسب جانه
د الباس د هغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
د ديدار دي طلبګار عــــــاشــــــقان واړه

---

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګــــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پــــــــه طلب کښې
شب وروزدجفازهـــــــــرکړه ته نـــــــوش
همېشه بیان دعشق کــــــــړه (ملاامیـــره)[79]
په بیان کښې دي ثـــــواب ده نه شې خموش

***

زمـــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که ددنیاپـــــرفـــــاني فرش
ستادعــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــهانه راته هیڅ شــــوه لکه قــرش[80]
راڅخه هېرده هـــــرشي خوند شي په دهان کښې
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تـــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شــو د اورس[82] هــــم دحبش
ســـــتادعشق په جامــوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریـــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــه ولاړستاپه کـــوڅه کښې
پرورځم مانــــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوې چشماني مي څلورشــــوې ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړیـــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خـــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش : دیوې سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په دریاب لکه غـــواص
عاقبت بـــــــه درپیدا کــــــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــــه درکلان خواص
که دي ســــــــله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که ځـــــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نـــــــرم کېږي
پـــــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــــه پرېږده دادنیاطلب دیارکـــــــړه
ته مسلـــــــــــم یې نـــــه ولیدبن عاص
ددنیامـــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکـــــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځـــــــم لــــــرمه عرض
که نــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عـــــــاشق یم منتظرســــــتاودیدن ته
ستاپه دیدستاپــــــــه رضالــــــرم غرض
که عـــــطاراته دیدن کـــــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال یــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــقصود په زړه کښې نشته
پرعــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــاشقان پــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــړي یو ســـاعت پرزمین ارض

83 رصاص: قلعی (یوراز فلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چي توانګر په قناعت شي
زړه يې خلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانو لره لړاشاره بس ده[84]
(ملاميره) جاهلان دي په زړه قبض

***

وخپل يار وته ژړاده زمافقط
توکل پرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښه مي يار ښه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارته ډېره تمناده زمافقط
محروم ستاله ديداره هغه څوک دي
چي کافروي دی دښمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ په جوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت به نه پرتاونه پرماده زمافقط
په عالم کښي منت بارشوي (ملاميره)
دتهمت په پېټي ماته شوي ملاده زمافقط

***

څوبه ګرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کړم چي پيدابه کړم نشاط
شيرين عمرپه غفلت راباندي تېرشو
نه مي وکړه ښه تقوا واحتياط[85]

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځــــــــای دکـــــوچ وبارهیخ باورنشته
وداناتـــــــــــه ده ځـــــــــرګـــندلکه رباط
زندګي کــــــــېږه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــــــه شي دباد په شــــــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســــــــــره یې نـــــــه وای اختـــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــــــېږه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربـــــــــه ځـــــوکـــــړي انبساط

***

دعشق بارزمــــــــــــاپه شــــــــاده سخت غلیظ
راته جـــــــــــوړه تـــــــــــماشـاده بخت غلیظ
عـــــــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــــــفوایښی
عاشق بند شـــــــــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعــــــــــــمل راته رقیب شوزمــــــــاوځان ته
نیک عمل ده زمـــــــــــاوځـــــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــــــــاه پـــــــرتخت بالاده
وربې نه کـــــــــېږم زمـــــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کـــــــــېږه دوه جـــــــهانه
همېش سپوردعشق پــــــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــــــــــال تینګ نسه محکـــــمه
داتناب ده ډېــــــــــــــــردیــــــــــارمخت غلیظ
عروه الــــــــــــــوثقی رب بللی خپل قـــــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروااختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم دديدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلــــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــــم دبـــــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعــــــاشــقانو په سینه کښي
زه عـــــــاشق دفیض انــــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامــــــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالــــــــغ دښـــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــــنده دخــــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمــــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غـــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــــان طلب كـــــــــوم دګلــو
که مي ولـــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دروښـــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
كله ښـــــــــــايي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرېـ[88] معطــــرکــــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایـــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافــروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهــــــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عـــــــاشقان دخپل زړګي کانـــــدي طواف
له ازله قاســـــــــم کــــــــړی ښــــــه قسمت ده
کافــــــــــران به په عـــــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــــــدوباندي سپک بارد طـــــــاعت ده
سبب داده پـــــــــرمحــفوظ یې ده عشق چــاف[89]
هــــــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــــــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــــــړه انصاف
دزاهــــــــــــدوکفاف قــــــــــوت ولایموت دي
پــــــــــه زیادت یې حکـــــــــم کېږي داسراف
سرګــــــــــــردان اهـــــــل دنیادي په طلب کښې
مــــــــــوړبه نه شي مګرخــــــــاک شوشکم ناف
خـــــــــــــدای دي صبرقناعت زمــــــاروزي کړي
(مـــــــــلاامیره) لــــــــه خپل نفسه کــړه خلاف

***

که صـــــــــادق یې له ګناه کــــــــــړه ځان حنیف
په تـــــــقواوعبادت کــــــــــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانـــــــــــومحبت دځــــــــــــان عادت کړه
خـــــــــــدای دي نه کاندي ګـــــــمراه دچاحریف
دجاهـــــــــــــلوله صحبته بــــــــعید ګـــــــــرزه
په صحبت بــــــــــه دنیکانــــــــــــــــوشې لطیف

---

[89] ښایي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــــله که دانایي
په خپل ځـــــــان کـــــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانــــــــــوفـــــهم وکړه
هـــــــرګفتن یې تــــــرمــــرجان و در ظریف
هـــــــــرکامل له خپله ســــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مـــــــــلاامیر) کـــــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیــــــــاردلاس تریاق
راخخه ورک شـــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشـــــوه فـــــــــراموشه
بیاپــــــه یاددیارشیرین دهـــــــان بــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالــــــم کښي
دعشـــــــق آس مي ځابک ولید تــــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کـــــوځه وشو
داخــــــلاص پــــــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جـــــــــهان شومـــه آفــاق[91]
په ظاهــــــرصورت مشغول یم له عـــــــالمه
ذمیمه شـــــــوله بدل پـــــــه نېک اخلاق
(مــــــلاامیر) ده مـــــــدرس دعشق په علم
دهـــــــربیت ثواب دي[92] ډېـرشي تـــرعتاق[93]

***

ســــــــتادوصل دګلشن زمــــــــااشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي يې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــــم د هجران د لـــــــوی فــــراق
زه تـــــرسرو تــــــرمـــــال و خپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــــا قــــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمـــــــابـــوتي کانې ژاړي
خــــــلاف نه ده د معشوق عـــــاشق مشتاق
بد عمل زمـــــا حجاب د یار له مــــــخ شو
ورکـــــېده دي د حـــــجاب پـه نیک اوراق
د تـــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
ښـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بـــــرخي و هــــــرچا تـــه رسېږي
منتظرو رتـــــــه ولاړ دي تـــــــول عشـاق
دوه جــــــهان چي له تا هېر شــوه (ملا امیره)
څه په کار دئ خـــــراسان ملک د عـــــراق

***

بې جذب الهي به څوک پیدا کـــړي د زړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــــامل د شریعت شه ته خضوع و انقیاد کړه
تمثیل دا مــــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل د رب وشي تا به کـــي[94] شاه شاهان
رتبه د عشق به درشي تا به کي[95] خس و خـــاشاک
هغه (مي) بختوره چي دی تېر تر نام و ننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښې وي چالاک
د عشق مثال غـــــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یې) پتېده دي چي له تا نه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرڼه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال داليا ووګذشته وو پـــــــه داشان و
په درون کښې جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذيقه يې سينه وي غـــريب ګرزي ګرېوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاامیره)خـــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مـــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــردااووه سماک
دري ذکره په حديث کښې بيان شـوي که خبريې
يومي لساني دويــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــورغی سالک
پــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمريددي خپل شيخ بـــــولي پيرکامل
تابــــــه کاندي ومقصودتـــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصــــل وکه

---

[96] دودوني = دودونه ئي (لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بــــــه پاتــــــه معرا[97] شــي بې حــاصل
اول شــــــــرط د مــــریدۍ مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پــــــــرناقص که کامل یقین څـــــوک وکه
ســــــــتاد پاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــــه دغـــــــه تسلیم بــه شي بالغ عاقل
جــــــماعت وردو ظیفه پـــــرځان لازم کــړه
تقوا خـــــوی کــــــړه دګناه نه شي عـامل
د سلــــوک بیان مي کــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــــرق کـــــوه د حــق باطل

***

راښکاره شــــــودا شــــــنای حسن جمیل
محسنات دد نیا شــــــوه خــــــواروذلیل
ښایستي ددواړو کـــــونـــــوسرکوزي که
چي بې ولـــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پــــه کامــــل صفت موصوف زمــادلبرده
څــــــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــمانومي خــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــویل
پــــــه طلب د خپل جـــانان یــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غــــرق شم پـــــه رودنیل
سرو مـــــال زمـــــافـدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــادق شه مــه کــړه تعطیل

---

97 معرا : لوڅ لپړ
98 وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـــتاووصـــــــل ته حيران ده زمـــادل
شين تــــوتي دګلســـــتان ده زمـــادل
له فلکـــــــه سنګ رېزي راباـــــدي اوري
سرګردانه پرزمين هـــم پراسمان ده زمـــادل[99]
خـــــوب خندارا خــــخه ورک ديارپه مينه
خودبه ژاړي پـــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پــــرعـــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســــوزۍ مـــهربانۍ ته نګران ده زمادل
غـــــم دعشق راځخه هېرکــــړه نورغمونه
ستاله غــــمه سرګــردان هم نالان ده زما دل
دظاهـــــردښمن که زرتوري پــه لاس وي
هيڅ باک نشته په عذاب له نفس شيطان ده زمادل
بندي کـــــړی دي دهـــجرپـــه زندان يم
متنفرلـــــه اختلاطه دانــــسان ده زمادل
ځــــان ملبوس دبې ننګيه پــه لباس کړه
(ملااميره) له جـــهان ځخه ترسان ده زمادل

***

دســـــاقي له برکته ملک ګلــــــزاروينم
پـــــرګلانـــــودبلبلو چــــونهاروينم
زه بلبل ستادګلشن يـــــم بل ګلشن څه کوم
خــــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروينم
هــــــرګلشن لـــــره خــزان شته له فلکه
په امـــــان زه ســـتاګلشن له هراضراروينم
عـــاشــــقان مي بلبلان ديــــاردباغ دي
ساکنان (مي) عـــــاشقان زاغـــان فراروينم

[99] تر دې نيم بيتي وروسته دوهم نيم بيتي څلورځپې زيات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پــــرمحفوظ دفترد عشق ده
تسلسل د عــــــاشــــقانـو واړېه واروينم
مــــومنانو مـــومني پـــه عشق پيدا کړه
پـــــه عقبايي لــــــويه ګتېه د ديداروينم
له ديـــــدارځخه مـــحروم ټول کافران دي
عـــــشق يې نشته دوی مــقهوره د قهاروينم
ښـــــه شيرين بيان د عــشق ده (ملاامیره)
راشــــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروينم

***

خـــــدای راکـــــړی پاکيزه دين د اسلام
د غـــــه رحـــم د رحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــريقه د پاک رسول ده
خبردارشــــــه لـــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان د جـــــــماعت بـــه شــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســـــــتغفاروايــــــه په ژبه
شفاعت بــــــه دي روزي شي د نبي خيرالانام
تـــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کـــړه
دښمن بند کـــــــړه د خضوع پـــه محکم دام
بيامنقاد د خپل پادشـــــاه شــــه که داناېي
محکومي تـــــه همېشه کـــــــړه د حکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی د هــرمومن ده
خصوصاً د خپل پادشــــاه هــــــرصبح وشام

***

ديارديدلـــــــره ورځــــــم بې پــروبال يم
له ديدنه يې شــــــرمېږم بې جــــــمال يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیار په کار کښې
کم همته بد هنره بد خصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښې
ستا دربار لره درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر (دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیار وصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیار کړي
که غافل شوم له طلبه بد فعال یم
دتغیر تبدیل لار نشته زما ویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان (ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبې کمال یم
زه منکر له بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهر غریب ملا باطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکر ددښمن ډېر ده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

---

100 وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کــــــــړه زه ولاړديارپــرننګ يم
ديارننګ مي جـــــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــې[101] تېنګـــــــــوو زه ناصح لنګ يم
پاک مسجدمي ده پالنګ مـوړباندي ناست يو
پري بې نه ږدم که هــرخوپه صورت ثورنګ يم
که وصـــــلت له ياره غـــواړي لاردغــه ده
که مي تېنګه کــــــــړه دلاربادشاه اورنګ يم
افضل کړی خدای زمـــــوږدين ترکل اديانو
که عامــل دشريعت شــــــوم زه خوشرنګ يم
ستادعشق له زخـــــمه سورلکه ســورګل يم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ يم
دوصــــــال طلب لازم پـــرمـــــاغريب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــوارپتنګ يم
هـــــــمراهي دبې دينانـــــوپه کارنــــه ده
بـــــــهترداچي له بې دينوڅخه پـــرڅنګ يم
که رويت مي پــــه نصيب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] يــــم
دسراج الملت والدين بنــــــــه دبدبـــــــــه ده
(ملاامير) دده دوعــــــاګـــوی نه دپرنګ يم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهــــــــجران ديارغواړم تاوان
په عـــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

---

[101] بې = به يې
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعــــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره ســـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فــــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصود نه وي
کل مقصــــــودیې وي دلــــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظرد معشوق نیک شي
بیایې ســــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنــــــیانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي ددنیا په ســــــودوزیان
کل هــــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کــــــړي صادقان دي عــــاشقان
پـــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشــــــه پــــرسپین میدان

***

ستاله غــــــمه راتــــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمــــــادلبرمــــــخ یې رنګین
محبت زمــــــاوســــــیله ده ووصال ته
رقیبانــــــوراته کــــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعــــــاشق نشته بې له عـــــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــــاصد مقصود نه مومي
سرګـــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومې غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته د عشق پـــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نــــــه ده پــــه رتبه د کاملین
د خامـــــانو خامکاري ســــوزوګدازده
تل بــــــه ژاړي دی بـــعید وي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هـــــغه پــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه یې وي سپین

***

پــــه تناب د زلـــفو بند یـــم د جانان
نــــه خلاصېږم که ښند مــــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لـــه رقیبه غـــمازنه شي
پـــــرځـــان وینمه پیره د تـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات د جـــانان اوري
خــــالي نه ده هیڅ آفــــاق زمین اسمان
عــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپین دیار په خط کي
ته عامــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نــــه حسب نــــه به نسب د چا په کار شي
چي حـــاضرشي د محشرپه لـــوی میدان
خوشــــحالي د نیک عـــمل ده ونیکانو
بد عـــمل بــــه غمګیني شي د عصیان
که رضاد جــــانان غـــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو څه په کارحورو غلمـــان[104]
د رضـــادي طلبګارزه خــــوار بنده یم

[104] دانیم بیتی ترنورو څلورڅپي اوږد دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهــــــکارغـــــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـــئ[105] زمــــــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځــــــان کـــــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســـــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمــــــــاپه باب قلـــــم څه کښلي
چي یو غـــــــــم وي نوشته که پــــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــــوب خندا شوه ستاله حبه
پــــــــــه کارنـــــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نــــــــورغـــــــمونه راځخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مــــــخ ســــــــل حجابون
محــــــــرمات شبهناک شــــــوه سل حجابه
له مذکـــــــوره تقـــــوا کانـــدي صالحون
په نصیب دعـــــــــاشقانــــــــوعجزونیازده
دیارحب دعـــــــــاشقانـــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغـــــــــــوندي ساکـن اوربې مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالـــــــــه اوردعـــــــشق صابون

***

معشوقـــــــــان دعـــــــــاشقانــــوقاتلان
بې تقصیره ځني یــــــــــوسي دل وجــــــــان
په عالم کښي سرګـــــــــردان ګـرزي ګریان وي
بیایې قـــــــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــــون د یار پــــــه مینه
همېشه یې او ښــــــــکي ځي تــــر دوه چشمان
بې غمي شي پــــــــر حـــــــرامه په دنیا کښې
د فـــــــراق او ښکو ترځــــــــان و ګــــــرېوان
دوه جــــــــهانه ځني هېر شي بې دلـــــــبره
سرو مـــــــال کــــــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــــه کــــــــوڅه د یار ولاړ بې نام وننګ وي
مــــــــرتبه یې وي بلنده تــــــــــراســـمان
پــــــه اول کښې محبت بیا ګـــــــــمنامي ده
(ملا امیره) ګــــــمنام شــــــــه که یې پوهان

***

له هـــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
د یار دید پر مــــــــــاشیرین ،تـــــرقند مسرو
د رقیب پــــــــه محبوسۍ بــــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یــــــــــم د خپل یار پــــــه زولنو
چي یې تــــــوري زلفي بیا پــــرمخ خپري کړي
عـــــــاشقان سینه ســــــوزان په اند ښنو
رقیبان یې را تــــــه کښېنول پــه خنګ کښې
اوس مي ولي پــــــه تکــــــړو[106] پــه سنګ رېزو
بـــــــــدبختي د رقیب داوه لـــــــه اوله
چي یې ذات دده پیدا کـــــــــړلـــــــه اورو
بیا یې و کــــــــړتکبر پـــــــــه سجده کښې
پــه کار نــــــــه شـــــــو عبادت د ډېر کلو
رقیبان مي د ښـــــــمنان د پاک ایـــــمان دي
(ملا امیر محمده) ځــــــغله پــــــــه ګامو

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتــــه دي ملنګ پـــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شــــــم مګردیدراکـــړي خیالو
منتظردي ددیــــدن لکه بلبل یـــــــــم
څوبه ګـــــــرزمه محرومـــــــه له کتو
یاره جــــــوړه شکوفه پـــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــدايي دیارترخـــه وصال شیرین ده
که یـــــــوځله وصـــال کاندي نن پېرزو
عـــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــردان دي پرزمین پرلـــــویوغرو
ربه روی ســــتاددوستانـــــــومي دروړی
عـــــاشقان کـــــړه منورپــــه انوارو
ستادعـــــــفو مقام پټ له هـــــره چاده
(ملاامیره)عـــــفوغــــــواړه پــه زارو[107]

***

زمـــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایې روح راځخه یووړغــــم یې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــتادعشق په اوراېره شو

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب یې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاو حـــــــــال ته
د توحید نـــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو د خپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو باد شاه ته دوعاګویي کوو
راغـــلي اروسان دي دوی وموږ وته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــــړوموږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ باد شـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مـــوږ پردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت د چـاریار دي محکم زموږ باد شاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږ غالبي کوو
بدبخته کافـــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــــړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـوږ جنګ خخه ترسان دي
مومنان تول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســـــــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږ ودوی ته کارسازي کوو

[109] د امیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي اودی به یې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي اویا به نو پر درقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي د دین عقل یې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دین موږغاوري کوو
قـــــاتلان که مقتولان شو که پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظې کوو

***

تــــــریوسف ډېرښایسته زمـــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــوریې تېره تــــــــهـــــرچاوه
په خـــــــوبانو کښې ځرګندلکه زیړلـــمرو
دوحدت له باغــــــــه درخته راښکاره شوه
نه یې مـــــــثل پــــــــرزمین لکه نښترو
دکــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــــومنانو مې نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکــــــــران ددې مېوې بـــه سـربلندوي
تورزاغـــــــان له دې مېوې شخه کــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غــــــــافلان لـــــه خپله دینه ګاو خـــرو
دطاعـــــــت بارچي باباآدم پـــــه شــــاکړ
مــــــــومنان بې[110] قبلــــوي بارد پــدرو
مـــــــــومني ده نیکنامي دعــــــقباګټه
مـــــومنانو ټینګه کـــــــــړه که مې ضررو
دنبي پــــــــردین ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شــــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــرع نســه[111] وخپل مخ تــه[112]

---

110 بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځـــــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پـــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کـــــوته په دولت[113] ډکــه
بیغــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپـــــــرخپل کـــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتــــــقوا تبغ پــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســـــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــــردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجـــــــوی پرداجـــــهان کـــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــــرت لره تاوان که
پـــــــــرجـــــــهان باندي ژړادیارلــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غـــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــرځـــــان وګرېوان که
دصادق عـــــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه
112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(هـ) ردیف ته رانقل کړه.
113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.
114 کي = کړي
115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکــــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به یي خـــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهـــــــبربده نــــــه که دین نسیان که
که داناېي پــــــــرخپل سرنیسه لاســــونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډېرعـــــــالمان که
ناصحــــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بـــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــروي له عـــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــــده یې له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانوپه ســـــــرای نه که
احتیاجي بې خــــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجــــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کــــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمواوازونه
یارزمــــــابې وفا پـــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمـــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلــــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کـــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودایي پـــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جــــــمال شین دي خال ده صنمه
پــــه ظهوردي خـــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــدیق ستارفیق ترهـــــمه وشفیق
یارغــــــاردســـــــرداردهجرت په مزلونه
پتولـــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــــتري مهـــــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلــــــــق ترفــــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکــــــــــدارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــــا پرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شپېړداغــــــــونه عشق راکــړي پرسینه دي
دازخـــــــمونه دمـــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــورتــــــه که دوا ددیدن ورکـــړې
زمـــــا دواده پرهېزي وکـــــــــړه پوښتنه
بیکاره غــــــلام دیاریــــــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکـــــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــــــا په کاروخدمت نشته
زماژړا یارخـــــــوښوي وکـــــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــــه زړه غـــــــمجن یم
نن زمـــــــا پرغمګیني وکـــــــــړه پوښتنه
عشق جـــــــــها زشوګډ یې کړم په محبت کښې
ته مــــــــهربان شه پرغرقي وکــــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــــه سپینه ږیره تل ژړاکـــــــړي
راشه زمـــــــا پرغریبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــــه لاس زمـــــا ددلبرده
عـــــــاشقان پــــــــه قتلــوي دایې هنرده
چې په برخه یې خـــــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــودبه ژاړي چې زخمي یې دزړه ســـرده
هـــــــــغه څوک چې وي ببغم دیارله فکـــره
ســــــــړی نه ده پــــــــــه مثال دګاوخـــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوريې ســـــوی پــه کلونو
چې وصـــــــال را بانــدي راغی نن اختر ده
غـــــــلامي مي په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامــــــــل هسي نظر ده
وخـــــادم ته د مـــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته د رســــــول د خولې خبر ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هــــــوسيږي
ځني پا تــــــــه نام وننګ وســـيم وزر ده
صادقان د يار پــــــــه مينه هـــغه څوک دي
چي پــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتر ده
عـــــامــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هــــــــــم پيغمبر ده
عــــاشقان ترسرو مـــــال ويارته تېر دي
چي ليدلی يې جانــــــان پــه خپل بصر ده
د يار ميني تور كـــــــودی كړم په جهان كښي
خاكساري مي جـــــــوړه كړي پر خپل سر ده
ګـــمنامي لـــــويه رتبه ده (ملا اميـــره)[117]
اختلاط د زمــــــاني د پرشـــــور وشر ده

***

كه وصال د اشنای غــــــــواړې روځ د غه ده
بيا څه نه شي د مـــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راكب پـــــرخپل مركب يې
له مـــــــــركبه كه شيوه شوې توره شپه ده
په تياره كښي څــــوك رسيږي ومقصود ته ؟
لـــــوی مثال د ځ نيكي واخله لارښكاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان دیارله ذکره
لــــــــغزیده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهـــــــمت دزاهـــــدانوآفرین شه
نفس شیطان يې پــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي دپاک قـــــرآن مــــوپه نصیب کړې
چي همېش زموږپه خــــــوله ورد وظیفه ده
په نصیب مـــــــوشفاعت دپاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــوشحال کـړې وعده ده
له دې خپلي بــــــدبختۍ څخه په عذاب یم
ګیله نشته پرهــــــرچــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملاامیر) مي درپاشي ډکـــې[119] ســــــینه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــــان وي ستاپه مینه
محبت بـــې[120] هـــمېشه پـــــرخپل یاروینه
اول حـــــــال دسالک دادئ اې درویـــــشه
چي پـــــــه حب کي دخپل شیخ به فناه شینه
حقیقت دحب يې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي دپاک رســــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حـــــــال دصادق داده په محبت کښي
چي دپاک نبي پــــــه حب کښي فــــناوینه
دریم حـــــــال فنافی الله بــــــولي طالبه
بې له یاره مـــــاســـــــواکل ترک وهینه

---

[118] بې کي = به يې کړې
[119] ډکي = ډکه يې
[120] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل ثـــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دې دروحبو ثـــــوک وينه
هـــــرچي لارد شـريعت يې وي پرې ايښي
رهـــــبردده شيطان اورتـــې[121] ثکـــوينه
که باوردي پـــــه آيات و حـــديث کېږي
ملحدي پـــــه طـــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه ثوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پــــه سپين مـــــخ به آخرت لـــره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړې
چي مـــــقام دمـــوحدې مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان راکـــــــړې په توحيد کښي له لعينه

❋❋❋

ستادهجران په اوروســـوى ارامي غوارمـــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســـه دوايي غوارمه
دوامي وصل دجانـــــان گنج نوري غوارمه
زه خوارمسکين يـم بې تسکين زه دلجويي غوارمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غوارمه
له دوارو کــــــونويم ببغم روشندلي غوارمه
له پخته گانـو مي حساب کړې گمنامي غوارمه
سيروسلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامـــهرباني غوارمه
زمــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غوارمه

121 اورتې = اورته يې
122 دې غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریې دامنګیرزيږ[123] غـــلامي غواړمه

***

په خــــــوبانــــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــــادزړه محبه ګــــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلــــــــوم پــــــــردووچشمانو
ته یې نورزمـــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانــــــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــــــه همېش پـــــــرخپل رب ګرانه راشه
مــــــــحبت دیارافضل تـــــــردوه جــــــهانه
ته یې زمــــــــــادزړه ارمــــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــــرکل عالم یې
باطن نــــــــــورظاهــــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــــــمېشه فـــــــــخرپه تاکاندي
تـــــــــه ســــــــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـــــــــدرهــــم حرمت پرخپل خالق ده
کامــــــــــــل میره دخـــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــــــتایم پاک رســــــــــوله
زه (امیرمحمد) ســــــــتادغلامانه راشه راشه

---

123 زيږ=زه یې
124 دغه بیت درې ځېې زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کـــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لـــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــرا ظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه تـه وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلې ویني پــــــه غلط مي ګاوخرشي
رحماني هـــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شـــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګــران دئ دخطرځاى یې دغه ده
سالـــــم به ترتېربږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعـــــایم که پرمادخداى نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکــــــړې په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سـوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یورازګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېرېږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــــړه په قدرت کښــــي[126]
ثلورښاخ (یې) ورپیدا کـــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطرېږي دل وجــــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګـــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هـــغه ثوک دي
چي ترسروترمـــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې ثلــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړې خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شـــــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مـــــغلق ویلي

---

126 داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخرېږ معنی ګــــــوره په وضحت[127] کښېــي
ربه ســــرومال قــــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غــــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــــاشقان دیارجـــــــفاپروفــــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پــــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــــردوغبارزمـــــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هــــــمګي ګل وګلـــــــــزارشي
عـــــــاقبت به شي فنادمـــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمـــــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــــردان وپایدوان پـــــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــــرګلـــــــو زیاتي تــــــماشه ده
چي مستغرق شـــــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــــړې نن دژوندرمـــــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غــــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجفاده همېشه مازړوي
رقیبان په نصیحت ماخندوي
زه حیران یم چي ژړاکړم که خنداکړم
نه پوهېږم چي یارزما څه خوښوي
دجرس له حاله حال زمامعلوم شو
ترخندازما ژړایارقبلوي
دادنیادژړاځای چي ببغم نه شي
ستاژړالره اجرت یاردرکوي
دااجرت حساب مي خپله زندګي ده
عاقبت دصورت حجاب پاره کوي
دمحشرپه روځ به نیک وبدښکاره شي
دانایان مي نیک په بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکړه له هرزنګه
(ملاامیره) خدای رحمان ده رحم کوي

***

عاشقان دي بیماران په زړه زخمي
ددیدن زکات غواړي په مسکیني
هیڅ حاجت یي ددنیا په چاره نه وي
نه په کاریي وي جنت غلمان حوري
دخپل یاردیدن یي خوښ تردوه جهان وي
قاسم کړی ښه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هرعاشق بلبل ده
ودي باغ ته بل مرغه لارنه لري
دګلانوسیل بي بهاره نشته
ددیداررروځ لوی بهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیدارپه لوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي ځوپاڼي به يې لوېدلي وي(م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library